

Chambre des Représentants

SESSION 1955-1956.

12 MAI 1956.

PROJET DE LOI

relatif à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs.

I. — AMENDEMENTS
PRÉSENTÉS PAR LE GOUVERNEMENT
AU TEXTE
ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Art. 18.

Au § 2, modifier le texte du premier alinéa comme suit :

« Lorsqu'un véhicule automoteur, autre que ceux soumis aux prescriptions du § 2 de l'article 2, se trouve dans un des lieux indiqués au premier alinéa du § 1 de l'article 2 sans être muni de l'un des certificats prévus à l'article 17, le conducteur est puni d'un emprisonnement de huit jours à un mois et d'une amende de vingt-six francs à deux cents francs ou d'une de ces peines seulement ».

JUSTIFICATION.

Il y a lieu de préciser que le conducteur d'un véhicule automoteur ayant son stationnement habituel à l'étranger et admis à la circulation en Belgique sur le vu d'un certificat délivré par un bureau dans les conditions prévues à l'article 2, § 2, est dispensé des obligations relatives aux certificats visés à l'article 17.

Il devra, par contre, être porteur du certificat visé à l'article 2, § 2, à peine des sanctions prévues au deuxième alinéa du § 2 de l'article 18.

Voir :

351 (1954-1955) :

- N° 1 : Projet de loi.
- N° 2 et 3 : Amendements.
- N° 4 : Rapport.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1955-1956.

12 MEI 1956.

WETSONTWERP

betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

I. — AMENDEMENTEN
VOORGESTELD DOOR DE REGERING
OP DE TEKST
AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Art. 18.

In § 2, de tekst van het eerste lid wijzigen als volgt :

« Wanneer een motorrijtuig, dat niet is een van de motorrijtuigen welke onder de voorschriften vallen van § 2 van artikel 2, zich bevindt op een van de plaatsen, vermeld in het eerste lid van § 1 van artikel 2, zonder te zijn voorzien van een der bewijzen bedoeld in artikel 17, wordt de bestuurder gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank, of met een van die straffen alleen ».

VERANTWOORDING.

Er dient nader te worden bepaald dat de bestuurder van een motorrijtuig dat gewoonlijk in het buitenland is gestald en tot het verkeer in België is toegelaten op vertoon van een bewijs, afgegeven door een bureau in de voorwaarden bedoeld in artikel 2, § 2, vrijgesteld is van de verplichtingen betreffende de in artikel 17 bedoelde bewijzen.

Hij zal daarentegen houder moeten zijn van het in artikel 2, § 2, bedoelde bewijs, op straffe van de in het tweede lid van § 2 van artikel 18 bepaalde sancties.

Zie :

351 (1954-1955) :

- N° 1 : Wetsontwerp.
- N° 2 en 3 : Amendementen.
- N° 4 : Verslag.

Art. 26.

Ajouter un deuxième alinéa ainsi conçu :

« Il peut fixer une date particulière en ce qui concerne certaines catégories de véhicules qu'il détermine ».

JUSTIFICATION.

Il importe de permettre au Roi de dispenser, pendant une courte période de temps, certaines catégories de véhicules des obligations prévues par la présente loi.

Un tel répit semble nécessaire, notamment en ce qui concerne les véhicules étrangers pénétrant sur le territoire national, les vélos-moteurs, les véhicules appartenant à l'Etat ainsi qu'aux organismes d'intérêt public visés à l'article 14.

Cette discrimination permettra de ne pas retarder la mise en vigueur de la loi, quant à la généralité des véhicules automoteurs.

Le Ministre de la Justice,

A. LILAR.

Art. 26.

Een tweede lid toevoegen, dat luidt als volgt :

« Hij kan een bijzonder tijdstip bepalen wat betreft sommige door hem aan te wijzen categorieën van rijtuigen ».

VERANTWOORDING.

Het komt erop aan de Koning toe te laten sommige categorieën van rijtuigen gedurende korte tijd vrij te stellen van de door deze wet opgelegde verplichtingen.

Een dergelijk uitstel blijkt noodzakelijk, onder meer wanneer het gaat om de vreemde rijtuigen die in België binnenkomen, de rijwielen met hulpmotor, de rijtuigen die, aan de Staat alsmede aan de in artikel 14 bedoelde instellingen van openbaar nut toebehoren.

Dit onderscheid zal toelaten het in werking treden van de wet niet uit te stellen wat betreft de motorrijtuigen in het algemeen.

De Minister van Justitie,

II. — AMENDEMENT
VOORGESTELD DOOR DE HEER LAHAYE
OP DE TEKST
AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Art. 11bis (nieuw).

Een artikel 11bis (nieuw) invoegen, dat luidt als volgt :

« Onmiddellijk na het ongeval kan de Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg of de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, bij enkel verzoekschrift, hetzij van een benadeelde, hetzij van iemand die eventueel burgerlijk of strafrechtelijk aansprakelijk is, hetzij van een verzekeraar van een onder hen, en op eenvoudig vermoeden of bewijs van een voldoende klaarblijkend belang, machtiging verlenen tot alle conservatoire maatregelen, nodig zowel tot vaststelling van de rechten van partijen als tot vrijwaring van de gaafheid van het patrimonium van wie eventueel voor het ongeval aansprakelijk zou worden gesteld.

» Hij kan onder meer machtiging verlenen tot het nemen van een hypothecaire inschrijving op zodanige goederen die hij aanwijst en die toebehoren aan alwie het voorwerp kan zijn van een vordering tot verhaal of tot schadeloosstelling, en dit voor een door hem bepaald bedrag.

» Hij kan zelfs conservatoir beslag of ondersekwesterstelling van alle roerende goederen onder dezelfde voorwaarden toelaten.

» In dit geval geniet de belanghebbende bij deze maatregel bij de latere tenuitvoerlegging een voorrecht op bedoelde in beslag genomen of onder sekwester gestelde goederen, voorrecht waardoor hij wordt geplaatst vóór de andere niet-bevoorrechte schuldeisers die geen vaste datum, die aan het ongeval voorafgaat, zouden kunnen inroepen.

» Hij mag om 't even welke vaststellingen of expertises voorschrijven, alsmede het verhoor van een of meer getuigen bevelen indien hij oordeelt dat elke vertraging van dit verhoor doet vrezen dat het getuigenis later niet meer kan worden afgenomen, een en ander met eventuele inkorting van termijnen die hij nader bepaalt.

II. — AMENDEMENT
PRÉSENTÉ PAR M. LAHAYE
AU TEXTE
ADOPTÉ PAR LA COMMISSION.

Art. 11bis (nouveau).

Insérer un article 11bis (nouveau), libellé comme suit :

« Dès l'accident, le président du tribunal de première instance ou le président du tribunal de commerce peut sur simple requête soit d'une personne lésée, soit d'un civilement ou pénalement responsable éventuel, soit d'un assureur de l'un ou de l'autre d'entre eux et sur simple présomption ou justification d'un intérêt apparent suffisant, autoriser toutes mesures conservatoires utiles tant à la fixation des droits des parties qu'à la conservation de l'intégrité du patrimoine de qui pourrait avoir à répondre de l'accident.

» Il pourra notamment permettre la prise d'une inscription hypothécaire sur tel ou tels biens qu'il désignera, appartenant à quiconque pourrait faire l'objet d'une action en recours ou en dommages et intérêts, et ce pour tel montant qu'il fixera.

» Il pourra de même permettre la saisie conservatoire ou la mise sous séquestre de tous biens mobiliers, dans les mêmes conditions.

» En ce cas, le bénéficiaire de la mesure jouira dans l'exécution ultérieure d'un privilège sur les dits biens saisis ou placés sous séquestre, privilège le plaçant avant les autres créanciers chirographaires qui ne pourraient se prévaloir d'une date certaine antérieure à l'accident.

» Il pourra prescrire tous constats ou expertises, ordonner l'audition d'un ou de plusieurs témoins s'il estime que tout retard apporté à cette audition doit faire craindre que le témoignage ne puisse être recueilli ultérieurement, le tout sous telle abréviation éventuelle de délais qu'il précisera.

» De Voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg is principieel in alle gevallen bevoegd, behoudens de bevoegdheid van de Voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, wanneer de verweerder een handelaar is en het ongeval slechts aanleiding heeft gegeven tot stoffelijke schade. »

VERANTWOORDING.

De door de rechtspleging opgelegde termijnen worden door de delinquenten (hier de overtreders van de verkeersregeling) al te vaak te baat genomen om hun vermogen te doen verdwijnen, wanneer zij ook maar enigszins een zware veroordeling verwachten, die niet door verzekering is gedekt.

Het slachtoffer wordt dan een tweede maal benadeeld op een wijze, die onze morele gevoelens des te meer kwetst, daar de maatschappij 't bewustzijn heeft dat zij verantwoordelijk is voor de procedure-uitvluchten.

Al kan het slachtoffer, dank zij deze wet, de zekerheid hebben dat een verzekeringsmaatschappij zal tussenkomen om het tegen deze tegenslag te beschermen, dan wordt deze zekerheid verkregen, niet door het gebrek uit de weg te ruimen, maar door de schade op een maatschappij af te wentelen. Men neemt er dan wel minder aanstoot aan, maar het beginsel zelf blijft gebrekkig.

Bovendien zal die schade onrechtstreeks de verzekerden, in hun geheel genomen, en ten slotte, op nog onrechtstreekser wijze, de bevolking in haar geheel treffen door haar invloed op de algemene kosten van levensonderhoud.

Zowel moreel als economisch gezien is het dus wenselijk dat het achterpoortje wordt gesloten. Dit is het oogmerk van de leden 1, 2 en 3 van het door ons voorgestelde amendement.

Bovendien voegen wij er twee bestanddelen aan toe, die van nut kunnen zijn om van de wet een samenhangend geheel te maken en de hervorming zo soepel mogelijk te maken. In het vierde lid stellen wij een voorrecht voor, dat in het bijzonder overeenstemt met de verplichting, welke met een sociaal oogmerk wordt opgelegd aan de verzekeraar om, ondanks gelijk welke vervallenverklaring van zijn medecontractant, te handelen. Deze verplichting is reeds vervat in de bij het tweede lid bedoelde hypotheek. Verder in het zesde lid een versoepeling van de formaliteiten in verband met de onderzoeksmaatregelen. In het zevende lid wordt elke twijfel omtrent de bevoegdheid weggenomen.

Wij kunnen onze bedoeling zo samenvatten dat, indien een ongeval omstandigheden van zodanige aard aan het licht brengt, dat zij de geldelijke aansprakelijkheid van de dader ernstig schijnen te verbinden, zonder dat hij er kan op rekenen dat zijn verzekeraar de schade zal dekken, dadelijk maatregelen moeten kunnen genomen worden om zijn vermogen te blokkeren, zowel ten bate van het slachtoffer zelf als van de verzekeringsmaatschappij, die ten gunste van dat slachtoffer zal moeten instaan voor de tenuitvoerlegging van de eventuele veroordelingen, maar zich zou kunnen verhalen op degene te wiens ontlasting zij zal betaald hebben.

Het ware immoreel dat deze wet ten slotte niet degene treft die moet getroffen worden, of, erger, de betekenis van de aansprakelijkheid verzacht.

In de eerste plaats bedoelen wij dus met dit amendement in de wet duidelijk de persoonlijke aansprakelijkheid te bepalen.

Wij hebben het overgenomen uit ons voorstel n° 20, van 11 mei 1954, waaraan ik een algemener strekking had gegeven en waarin ik alle wanbedrijven en alle slachtoffers ervan op het oog had en niet enkel de wanbedrijven en slachtoffers in verband met de verkeersregeling.

» Le président du tribunal de première instance est en principe compétent dans tous les cas, sauf la compétence du président du tribunal de commerce lorsque le défendeur est commerçant, et que l'accident n'a provoqué que des dommages matériels. »

JUSTIFICATION.

Les délais qu'impose la procédure sont trop souvent mis à profit par les délinquants (ici les contrevenants à la police du roulage) pour faire disparaître leur avoir, pour peu qu'ils s'attendent à une forte condamnation non couverte par une assurance.

La victime alors se trouve une seconde fois lésée de façon qui blesse notre sens moral d'autant plus profondément que la société se sent responsable des attermoissements de la procédure.

Si par la présente loi, la victime peut être assurée qu'une compagnie d'assurance interviendra pour la garantir contre cette mésaventure, cette garantie est acquise, non en supprimant le vice, mais en rejetant le préjudice sur une compagnie. Le cas est moins criant, mais le principe reste vicieux.

De plus, ce préjudice atteindra indirectement l'ensemble des assurés, et finalement plus indirectement encore l'ensemble de la population par son influence sur le coût général de la vie.

Il est donc souhaitable tant au point de vue moral qu'économique que l'échappatoire elle-même soit bloquée. C'est l'objet des alinéas 1, 2 et 3 de notre proposition d'amendement.

En outre, nous y ajoutons deux éléments utiles pour faire de la loi un tout cohérent et donner à la réforme un maximum de souplesse. Ce sont à l'alinéa 4 un privilège correspondant particulièrement à l'obligation à but social faite à l'assureur d'intervenir nonobstant toute déchéance de son cocontractant et, contenu déjà dans l'hypothèque prévue à l'alinéa 2 et à l'alinéa 6, un allègement des formalités relatives aux mesures d'instruction. L'alinéa 7, élimine toute hésitation de compétence.

En résumé, nous voulons que si un accident révèle des circonstances telles qu'elles semblent devoir engager gravement la responsabilité pécuniaire de l'auteur, sans la sauvegarde pour lui d'une intervention de son assureur, des mesures puissent être prises immédiatement pour bloquer son patrimoine tant au profit de la victime elle-même que de l'assurance qui devra garantir en faveur de cette victime l'exécution des condamnations éventuelles mais qui aurait recours contre celui à la décharge de qui elle aura réglé.

Il serait immoral que la présente loi n'atteigne pas finalement celui qui doit l'être ou pis encore atténue le sens de la responsabilité.

C'est donc avant tout cet élément de valorisation de la responsabilité personnelle que le présent amendement tend à introduire dans la loi.

Il est repris de la proposition n° 20, du 11 mai 1954, à laquelle j'avais donné une portée beaucoup plus générale en envisageant tous les délits et toutes leurs victimes, et non seulement ceux et celles du roulage.

H. LAHAYE.